

ПРОЈЕКАТ

ЕВРОПСКА ШКОЛА БЕЗ ГРАНИЦА!

Превазилажење предрасуда код средњошколаца у Јабланичком округу да ће уласком у ЕУ људи у Србији изгубити национални и културни идентитет.

Партнери на пројекту:
ЕПУС Лесковац и ТШ "Раде Металац"

Evropski pokret
Srbija
Leskovac

Министарство за европске интеграције
Влада Републике Србије

Пројекат се финансира из буџета Републике Србије

ИСТРАЖИВАЊЕ СТАВОВА О ЕУ КОД СРЕДЊОШКОЛАЦА ЈАБЛАНИЧОГ ОКРУГА

ЛЕСКОВАЦ, СЕПТЕМБРА 2017.

KVALITATIVNO ISTRAŽIVANJE STAVOVA SREDNJOŠKOLACA U JABLANIČKOM OKRUGU O EVROPSKOJ UNIJI

1) UVOD

Ovo istraživanje odnosi se na utvrđivanje stavova srednjoškolaca o Evropskoj uniji, tačnije na procenu prisustva predrasuda o gubljenju nacionalnog i kulturnog identiteta Srbije pristupanjem EU.

Po planu projekta, bilo je predviđeno da uzorak čini 400 učenika iz 18 srednjih škola u šest opština Jablaničkog okruga. U realizaciji, uzorak je povećan na 553 (6,9%) srednjoškolaca iz drugog, trećeg i četvrtog razreda iz 16 srednjih škola u Jablaničkom okrugu (Leskovac, Lebane, Bojnik, Vlasotince, Medveđa). Od leskovačkih srednjih škola, jedino Gimnazija Leskovac nije uzela učešće u istraživanju, po odluci direktorke škole. Iz srednje škole u Crnoj Travi nije bilo povratne informacije.

U istraživanju je korišćen upitnik o stavovima prema EU. Autori istraživanja su Suzana Dimitrijević, profesor filozofije i Ivana Stanković, psiholog i psihoterapeut. U realizaciji istraživanja, osim njih, učestvovali su i Slavoljub Stamenković, direktor Tehničke škole "Rade Metalac" iz Leskovca i Tamara Nikolić, profesor te škole.

Istraživanje je sprovedeno septembra 2017. godine, od strane volontera EPuS-a Leskovac i uz tehničku podršku Tehničke škole "Rade Metalac" iz Leskovca.

Ovo istraživanje deo je projekta "Evropska škola bez granica", koji partnerski realizuju EPuS Leskovac i Tehnička škola "Rade Metalac" iz Leskovca, a finansijski podržava Ministarstvo za evropske integracije Republike Srbije.

2) PREDMET I CILJ ISTRAŽIVANJA

Prema istraživanjima Ministarstva za evropske integracije, procenat građana koji podržavaju evropske integracije Srbije poslednjih godina je u opadanju, odnosno juna 2017. godine iznosi 49%. Nema dovoljno podataka koji govore o tome kakvo je stanje među mladima po ovom pitanju, posebno na jugu Srbije, ali je primetan porast evro-skepticizma i prisustvo brojnih predrasuda o EU kod njih.

Predmet ovog istraživanja je kvalitativna analiza vrednosnih stavova mladih o Evropskoj uniji u srednjim školama Jablaničkog okruga.

Cilj istraživanja je utvrđivanje prisustva predrasuda o gubljenju nacionalnog i kulturnog identiteta pristupanjem Srbije Evropskoj uniji kod srednjoškolaca u Jablaničkom okrugu, kao i stepena tog prisustva.

3) METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

U istraživanju je korišćen instrument – upitnik o stavovima o EU.

Upitnik stavova prema EU

Škola: _____

Pol: M Ž

Istražujemo stavove srednjoškolaca prema priključivanju Srbije Evropskoj Uniji.
Upitnik je potpuno anoniman, a nas interesuje Tvoje najiskrenije mišljenje.
Odgovaraj zakruživanjem jednog od ponuđenih odgovora,
a biće prilike i da napišeš svoja razmišljanja.

1.	EU robotizuje mlade.	tačno	nisam siguran/na	netačno
2.	EU otvara mogućnosti za mlade.	tačno	nisam siguran/na	netačno
3.	EU je nepravedna prema Srbima.	tačno	nisam siguran/na	netačno
4.	U EU nema diskriminacije naroda.	tačno	nisam siguran/na	netačno
5.	U EU "mali" narodi propadaju.	tačno	nisam siguran/na	netačno
6.	EU je sigurno mesto baš za „male“ narode.	tačno	nisam siguran/na	netačno
7.	Ljudi koji pišu ćirilicom u EU nemaju šta da traže.	tačno	nisam siguran/na	netačno
8.	EU poštuje različitosti svakog naroda.	tačno	nisam siguran/na	netačno
9.	Ulazak u EU je smrt za pravoslavlje.	tačno	nisam siguran/na	netačno
10.	EU podržava različite veroispovesti.	tačno	nisam siguran/na	netačno
11.	Narodi iz EU su uobraženi a nas omalovažavaju.	tačno	nisam siguran/na	netačno
12.	Osnovna vrednost u EU je međusobno uvažavanje naroda.	tačno	nisam siguran/na	netačno
13.	Moji roditelji su protiv ulaska Srbije u EU.	tačno	nisam siguran/na	netačno
14.	Moji vršnjaci navijaju za ulazak Srbije u EU.	tačno	nisam siguran/na	netačno
15.	Moji profesori u školi imaju pozitivan stav prema ulasku Srbije u EU.	tačno	nisam siguran/na	netačno

16.	EU nudi med i mleko, a samo će nas iskoristiti.	tačno	nisam siguran/na	netačno
17.	Ulazak u EU nam otvara mogućnost razvoja.	tačno	nisam siguran/na	netačno
18.	EU će nam umanjiti slobode.	tačno	nisam siguran/na	netačno
19.	Ulaskom u EU bićemo slobodniji – brišu se granice.	tačno	nisam siguran/na	netačno
20.	Nedorasli smo mi za EU.	tačno	nisam siguran/na	netačno
21.	Mi smo deo Evrope i prirodno mesto nam je u EU.	tačno	nisam siguran/na	netačno
22.	EU će uništiti naš nacionalni identitet.	tačno	nisam siguran/na	netačno
23.	EU podstiče i razvija nacionalni identitet svih zemalja i to se vidi kroz projekte koje finansira.	tačno	nisam siguran/na	netačno
24.	Naš kulturni identitet će nestati ulaskom u EU.	tačno	nisam siguran/na	netačno
25.	EU podstiče očuvanje kulturnog identiteta svih zemalja, što potvrđuju velika ulaganja u projekte tog tipa.	tačno	nisam siguran/na	netačno
26.	Različiti smo svetovi – niko tu nikoga ne razume.	tačno	nisam siguran/na	netačno
27.	Različitost je bogatstvo koje EU podržava.	tačno	nisam siguran/na	netačno
28.	Moja razmišljanja o EU su još i ovo :			

Hvala na saradnji!

4) UZORAK

Uzorak istraživanja je činilo 553 srednjoškolaca iz drugog, trećeg i četvrtog razreda iz 16 srednjih škola u Jablaničkom okrugu (Leskovac, Lebane, Bojnik, Vlasotince, Medveđa).

5) ANALIZA KVALITATIVNIH PODATAKA

1. EU robotizuje mlade.

Ukupno (553):

- Tačno: 213 – **38,5%**
- Nisam siguran/a: 204 – **36,9%**
- Netačno: 136 – **24,6%**

2. EU otvara mogućnosti za mlade.

Ukupno (553):

- Tačno: 332 – **60,1%**
- Nisam siguran/a: 118 – **21,3%**
- Netačno: 103 – **18,6%**

3. EU je nepravedna prema Srbima.

Ukupno (553):

- Tačno: 281 – **50,8%**
- Nisam siguran/a: 170 – **30,7%**
- Netačno: 102 – **18,5%**

4. U EU nema diskriminacije naroda.

Ukupno (553):

- Tačno: 146 – **26,4%**
- Nisam siguran/a: 213 – **38,5%**
- Netačno: 194 – **35,1%**

5. U EU "mali" narodi propadaju.

Ukupno (553):

- Tačno: 261 – **47,2%**
- Nisam siguran/a: 174 – **31,5%**
- Netačno: 118 – **21,3%**

6. EU je sigurno mesto baš za „male“ narode.

Ukupno (553):

- Tačno: 98 – **17,7%**
- Nisam siguran/a: 223 – **40,3%**
- Netačno: 232 – **42%**

7. Ljudi koji pišu ćirilicom u EU nemaju šta da traže.

Ukupno (553):

- Tačno: 136 – **24,6%**
- Nisam siguran/a: 148 – **26,7%**
- Netačno: 269 – **48,7%**

8. EU poštuje različitosti svakog naroda.

Ukupno (553):

- Tačno: 238 – **43,1%**
- Nisam siguran/a: 156 – **28,2%**
- Netačno: 159 – **28,7%**

9. Ulazak u EU je smrt za pravoslavlje.

Ukupno (553):

- Tačno: 173 – **31,3%**
- Nisam siguran/a: 167 – **30,2%**
- Netačno: 213 – **38,5%**

10. EU podržava različite veroispovesti.

Ukupno (553):

- Tačno: 291 – **52,6%**
- Nisam siguran/a: 154 – **27,8%**
- Netačno: 108 – **19,6%**

11. Narodi iz EU su uobraženi a nas omalovažavaju.

Ukupno (553):

- Tačno: 269 – **48,6%**
- Nisam siguran/a: 155 – **28,1%**
- Netačno: 129 – **23,3%**

12. Osnovna vrednost u EU je međusobno uvažavanje naroda.

Ukupno (553):

- Tačno: 159 – **28,7%**
- Nisam siguran/a: 257 – **46,5%**
- Netačno: 137 – **24,8%**

13. Moji roditelji su protiv ulaska Srbije u EU.

Ukupno (553):

- Tačno: 164 – **29,6%**
- Nisam siguran/a: 245 – **44,3%**
- Netačno: 144 – **26,1%**

14. Moji vršnjaci navijaju za ulazak Srbije u EU.

Ukupno (553):

- Tačno: 112 – **20,2%**
- Nisam siguran/a: 189 – **34,2%**
- Netačno: 252 – **45,6%**

15. Moji profesori u školi imaju pozitivan stav prema ulasku Srbije u EU.

Ukupno (553):

- Tačno: 133 – **24,1%**
- Nisam siguran/a: 330 – **59,7%**
- Netačno: 90 – **16,2%**

16. EU nudi med i mleko, a samo će nas iskoristiti.

Ukupno (553):

- Tačno: 282 – **51%**
- Nisam siguran/a: 163 – **29,4%**
- Netačno: 108 – **19,6%**

17. Ulazak u EU nam otvara mogućnost razvoja.

Ukupno (553):

- Tačno: 293 – **53%**
- Nisam siguran/a: 149 – **26,9%**
- Netačno: 111- **20,1%**

18. EU će nam umanjiti slobode.

Ukupno (553):

- Tačno: 247 – **44,7%**
- Nisam siguran/a: 162 – **29,3%**
- Netačno: 144 – **26%**

19. Ulaskom u EU bićemo slobodniji – brišu se granice.

Ukupno (553):

- Tačno: 161- **29,1%**
- Nisam siguran/a: **173 – 31,3%**
- Netačno: 219 – **39,6%**

20. Nedorasli smo mi za EU.

Ukupno (553):

- Tačno: 187 – **33,8%**
- Nisam siguran/a: 151 – **27,3%**
- Netačno: 215 – **38,9%**

21. Mi smo deo Evrope i prirodno mesto nam je u EU.

Ukupno (553):

- Tačno: 219 – **39,6%**
- Nisam siguran/a: 179 – **32,4%**
- Netačno: 155 – **28%**

22. EU će uništiti naš nacionalni identitet.

Ukupno (553):

- Tačno: 228 – **41,2%**
- Nisam siguran/a: 169 – **30,6%**
- Netačno: 156 – **28,2%**

23. EU podstiče i razvija nacionalni identitet svih zemalja i to se vidi kroz projekte koje finansira.

Ukupno (553):

- Tačno: 151- **27,3%**
- Nisam siguran/a: 275 – **49,7%**
- Netačno: 127 – **23%**

24. Naš kulturni identitet će nestati ulaskom u EU.

Ukupno (553):

- Tačno: 209 – **37,8%**
- Nisam siguran/a: 181- **32,7%**
- Netačno: 163 – **29,5%**

25. EU podstiče očuvanje kulturnog identiteta svih zemalja, što potvrđuju velika ulaganja u projekte tog tipa.

Ukupno (553):

- Tačno: 154 – **27,8%**
- Nisam siguran/a: 273 – **49,4%**

- Netačno: 126 – **22,8%**

26. Različiti smo svetovi – niko tu nikoga ne razume.

Ukupno (553):

- Tačno: 279 – **50,4%**
- Nisam siguran/a: 139 – **25,1%**
- Netačno: 135 – **24,5%**

27. Različitost je bogatstvo koje EU podržava.

Ukupno (553):

- Tačno: 217 – **39,2%**
- Nisam siguran/a: 215 – **38,9%**
- Netačno: 121 – **21,9%**

6) REZULTATI ISTRAŽIVANJA

- Skoro 40% ispitanika (**38,5%**) smatra da je tačno da EU robotizuje mlade, četvrtina (**24,6%**) smatra da to nije tačno, dok **36,9%** njih nije sigurno.
- Većina ispitanika (**60,1%**) smatra da je tačno da EU otvara mogućnosti za mlade, **18,6%** smatra da to nije tačno, dok **21,3%** njih nije sigurno.
- Polovina ispitanika (**50,8%**) smatra da je tačno da je EU nepravedna prema Srbima, **18,5%** smatra da to nije tačno, dok **30,7%** njih nije sigurno.
- Sa tvrdnjom da u EU nema diskriminacije naroda slaže se **26,4%** ispitanika, ne slaže se **35,1%**, dok **38,5%** njih nije sigurno.
- Skoro polovina ispitanika (**47,2%**) smatra da u EU 'mali' narodi propadaju, **21,3%** ne slaže se sa tim, dok **31,5%** njih nije sigurno.
- Sa tvrdnjom da je EU sigurno mesto baš za 'male' narode, slaže se samo **17,7%** ispitanika, ne slaže se **42%**, dok **40,3%** njih nije sigurno.
- Sa tvrdnjom da ljudi koji pišu ćirilicom nemaju šta da traže u EU, slaže se **24,6%** ispitanika, sa tim se ne slaže **48,7%**, a **26,7%** ispitanika nije sigurno.
- Nasuprot tome, sa tvrdnjom da EU poštuje različitost svakog naroda slaže se **43,1%** ispitanika, njih **28,7%** smatra da to nije tačno, dok **28,2%** nije sigurno.
- Skoro trećina ispitanika (**31,3%**) slaže se sa tvrdnjom da je ulazak u EU smrt za pravoslavljce, nešto više njih (**38,5%**) se ne slaže, dok **30,2%** njih nije sigurno.
- Više od polovine (**52,6%**) ispitanika slaže se sa tvrdnjom da EU podržava različite veroispovesti, **19,6%** smatra da to nije tačno, dok **27,8%** njih nije sigurno.

- Za tvrdnju da su narodi iz EU uobraženi, skoro polovina ispitanika (**48,6%**) smatra da je tačna, **23,3%** ispitanika smatra da nije, dok **28,1%** njih nije sigurno.
- S druge strane, sa tvrdnjom da je osnovna vrednost u EU međusobno uvažavanje naroda slaže se **28,7%** ispitanika, **24,8%** njih se ne slaže, dok **46,5%** njih nije sigurno.
- Skoro trećina (**29,6%**) ispitanika smatra da su njihovi roditelji protiv ulaska Srbije u EU, **26,1%** njih smatra da nisu protiv, dok skoro polovina njih (**44,3%**) nije sigurna u to da li su protiv.
- Samo **20,2%** ispitanika smatra da njihovi vršnjaci navijaju za ulazak Srbije u EU, da je to netačno smatra **45,6%**, dok **34,2%** njih nije sigurno.
- Kada su u pitanju profesori u školi, da oni imaju pozitivan stav prema ulasku Srbije u EU smatra **24,1%** ispitanika, **16,2%** njih smatra da nemaju, dok čitavih **59,7%** njih nije sigurno.
- Polovina ispitanika (**51%**) slaže se sa tvrdnjom da EU nudi med i mleko, a samo će nas iskoristiti, samo **19,6%** se ne slaže sa tim, dok **26,9%** njih nije sigurno.
- S druge strane, da nam ulazak u EU otvara mogućnosti razvoja, smatra **53%** ispitanika, sa tim se ne slaže **20,1%**, dok **26,9%** njih nije sigurno.
- Sa tvrdnjom da će nam EU umanjiti slobode slaže se skoro polovina ispitanika (**44,7%**), sa tim se ne slaže **26%**, dok **29,3%** njih nije sigurno.
- Nasuprot tome, sa tvrdnjom da ćemo ulaskom u EU biti slobodniji jer se brišu granice, slaže se **29,1%** ispitanika, **39,6%** se ne slaže, dok **31,3%** njih nije sigurno.
- Za tvrdnju da smo mi nedorasli za EU, **33,8%** ispitanika smatra da je tačna, **38,9%** smatra da nije, dok **27,3%** njih nije sigurno.
- S druge strane, sa tvrdnjom da smo mi deo Evrope i da nam je prirodno mesto u EU, slaže se **39,6%** ispitanika, **28%** se ne slaže, dok **32,4%** njih nije sigurno.
- Sa tvrdnjom da će EU uništiti naš nacionalni identitet, slaže se **41,2%** ispitanika, **28,2%** se ne slaže, dok **30,6%** njih nije sigurno.
- Tvrdnju da EU podstiče i razvija nacionalni identitet svih zemalja i da se to vidi kroz projekte koje finansira, **27,3%** ispitanika smatra tačnom, **23%** smatra netačnom, dok čitavih **49,7%** njih nije sigurno.
- Sa tvrdnjom da će naš kulturni identitet nestati ulaskom u EU slaže se **37,8%** ispitanika, **29,5%** se ne slaže, dok **32,7%** njih nije sigurno.
- S druge strane, tvrdnju da EU podstiče očuvanje kulturnog identiteta svih zemalja, što potvrđuju velika ulaganja u projekte tog tipa, **27,8%** ispitanika vidi kao tačnu, **22,8%** se ne slaže sa tim, dok čitavih **49,4%** njih nije sigurno.
- Polovina ispitanika (**50,4%**) smatra da smo različiti svetovi i da niko tu nikoga ne razume, **24,5%** se ne slaže sa tim, dok **25,1%** njih nije sigurno.
- Da je različitost bogatstvo koje EU podržava, veruje **39,2%** ispitanika, **21,9%** smatra da to nije tačno, dok **38,9%** njih nije sigurno.

7) ZAKLJUČAK

- Nameće se zaključak da je među srednjoškolcima Jablaničkog okruga **prisutna predrasuda** da će građani Srbije ulaskom u EU izgubiti svoj nacionalni (41,2%) i kulturni (37,8%) identitet. Oko trećine ispitanika **nema stav**, odnosno, nije sigurno po pitanju gubljenja nacionalnog (30,6%) i kulturnog (32,7%). U odnosu na to, **manji broj** ispitanika smatra da ulaskom u EU građani Srbije neće izgubiti svoj nacionalni (28,2%) i kulturni (29,5%) identitet.
- Veliki broj srednjoškolaca Jablaničkog okruga ne zna, ili nema stav (nije sigurno) o tvrdnjama o Srbiji i EU. To pokazuje podatak da je, za svih 27 tvrdnji iz upitnika, u proseku 37,4% njih (u rasponu 21,3%-59,7%) odgovorilo da nije sigurno u to da li su one tačne ili ne. To, opet, ukazuje da **oni nisu dovoljno informisani o EU i evropskim integracijama Srbije**.
- Po pitanju njihove percepcije o stavovima njihovih roditelja, profesora i vršnjaka o EU, podaci govore da se **ne razgovara dovoljno o tome** ni u vršnjačkoj grupi, ni u kući, ni u školi – 34,2% njih ne zna kakvi su stavovi njihovih vršnjaka, 44,3% njih ne zna kakvi su stavovi njihovih roditelja i 59,7% njih ne zna kakvi su stavovi njihovih profesora.
- Može se reći da je **prisutan evro-skepticizam, kao i elementi predrasuda** kod ovih srednjoškolaca, sudeći po tome da 50,8% njih smatra da je EU nepravedna prema Srbima, da u EU 'mali' narodi propadaju (47,2%), da su narodi iz EU uobraženi, a da nas omalovažavaju (48,6%), da EU nudi med i mleko, a da će nas samo iskoristiti (51%), da će nam EU umanjiti slobode (44,7%), da će EU uništiti naš nacionalni identitet (41,2%), i da smo različiti svetovi gde niko nikoga ne razume (50,4%).
- Međutim, **prisutan je i evro-entuzijizam** u značajnoj meri, jer čitavih 60,1% njih smatra da EU otvara mogućnosti za mlade, da EU poštuje različitosti svakog naroda (43,1%), da EU podržava različite veroispovesti (52,6%), i da nam ulazak u EU otvara mogućnost razvoja (53%).
- Ovim istraživanjem je osvetljena **potreba za boljim informisanjem** mladih o evropskim integracijama Srbije, što je zadatak pre svega za škole i medije, jer jedino dobra informisanost i činjenice mogu pomoći da se prevaziđu predrasude koje postoje.